

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

МАТЕРІАЛИ

97 – ї

**підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу
вищого державного навчального закладу України
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

15, 17, 22 лютого 2016 року

Чернівці – 2016

УДК 001:378.12(477.85)

ББК 72:74.58

М 34

Матеріали 97 – ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (Чернівці, 15,17,22 лютого 2016 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2016. – 404 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 97 – ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (Чернівці, 15, 17, 22 лютого 2016 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція – професор, д.мед.н. Бойчук Т.М., професор, д.мед.н. Івашук О.І., доцент, к.мед.н. Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

доктор медичних наук, професор Кравченко О.В.

доктор медичних наук, професор Давиденко І.С.

доктор медичних наук, професор Дейнека С.Є.

доктор медичних наук, професор Денисенко О.І.

доктор медичних наук, професор Заморський І.І.

доктор медичних наук, професор Колоскова О.К.

доктор медичних наук, професор Коновчук В.М.

доктор медичних наук, професор Гринчук Ф.В.

доктор медичних наук, професор Слободян О.М.

доктор медичних наук, професор Тащук В.К.

доктор медичних наук, професор Ткачук С.С.

доктор медичних наук, професор Тодоріко Л.Д.

ISBN 978-966-697-627-0

© Буковинський державний медичний
університет, 2016

Наявність декількох хронічних захворювань спричинює труднощі у встановленні діагнозу, розробці тактики лікування та значно погіршує самопочуття хворих. Поширеність ХОЗЛ та ГЕРХ у популяції становить 7-20%. За різними даними, ці захворювання поєднуються у 25-60 % випадків. Незважаючи на велику кількість досліджень, присвячених вивченню проблеми оксидативного стресу (ОС) та стану систем протіоксидантного захисту (ПОЗ) у пацієнтів з ХОЗЛ, залишаються не до кінця з'ясованими механізми їх взаємозв'язку із проявами ГЕРХ.

Метою дослідження було з'ясування патогенетичної ролі генерації та агресії активними формами кисню за умов запального процесу в бронхах, інтенсивності процесів вільнорадикального окиснення ліпідів, окиснювальної модифікації структурних мембранних білків та функціонального стану систем протіоксидантного захисту у розвитку та перебігу різних форм ГЕРХ у хворих на ХОЗЛ.

Обстежено 60 хворих, у тому числі: 15 хворих на ХОЗЛ II стадії (1-ша група), 15 хворих на ХОЗЛ II стадії із супровідною ГЕРХ ендоскопічно негативною (2-га група), 15 хворих на ХОЗЛ II стадії із супровідною ГЕРХ ендоскопічно позитивною неерозивною (3-тя група), 15 хворих на ХОЗЛ II стадії із супровідною ГЕРХ ендоскопічно позитивною ерозивною (4-та група). Контрольну групу склали 12 ПЗО відповідного віку та статі.

Вміст малонового альдегіду (МА) у плазмі крові перевищував показник у ПЗО на 23,4% ($p<0,05$). Найістотнішим було підвищення в сироватці крові вмісту ізольованих подвійних зв'язків (ІПЗ) – у 1,8 раза ($p<0,05$), вміст дієнових кон'югат (ДК) також перевищував показник у ПЗО у 1,7 раза ($p<0,05$), що вказує на істотну інтенсивність ОС та метаболічної інтоксикації. У пацієнтів 1-ї групи спостерігалась істотна активація процесів ОМБ, особливо із утворенням альдегід- та кетондинітрофенілгідрозонів основного характеру (АКДНФГОХ), вміст яких у хворих 1-ї групи перевищив показник у ПЗО у 1,7 раза ($p<0,05$). Також спостерігалось вірогідне зростання вмісту альдегід- та кетондинітрофенілгідрозонів нейтрального характеру (АКДНФГНХ) – на 17,8% ($p<0,05$). У хворих на ХОЗЛ із супровідною ЕП ГЕРХ різного ступеня (неерозивна та ерозивна) показники вмісту в крові проміжних та кінцевих продуктів ПОЛ із достатнім ступенем вірогідності максимально перевищували як нормативні показники із кратністю в межах 1,9-2,1 рази ($p<0,05$), так і знаходились у межах вірогідної різниці із показниками у 2-й групі та між собою ($p<0,05$).

Нами було встановлено вірогідне зростання інтенсивності ОМБ у обстежених хворих на ЕП ГЕРХ. Зокрема, у хворих 3-ї групи вміст АКДНФГНХ та АКДНФГОХ перевищував показники у ПЗО на 33,8% ($p<0,05$) та у 1,9 раза ($p<0,05$) відповідно, а у хворих 4-ї групи – відповідно на 44,6% та у 2,0 раза ($p<0,05$) відповідно із наявністю вірогідної міжгрупової різниці ($p<0,05$).

У пацієнтів 3 та 4 груп слід відзначити суттєво знижений вміст у Ер ГВ – на 38,7% ($p<0,05$) та 45,2% ($p<0,05$) відповідно у порівнянні з ПЗО, із вірогідною відмінністю в обох випадках із 1, 2 групами та між собою ($p<0,05$). При аналізі показників вмісту ГВ у хворих на ГЕРХ на тлі ХОЗЛ слід підкреслити вірогідну взаємозалежність інтенсивності виснаження ПОЗ клітини із ступенем ендоскопічних проявів рефлюкс-езофагіту. Найбільш істотний дефіцит ГВ у Ер був встановлений у 4 групі, який становив 45,2% ($p<0,05$) від контролю.

У функціонуванні глутатіонзалежних ферментів також виявлені значні зміни залежно від клінічного варіанту перебігу ЕП ГЕРХ. Так, серед груп хворих на ЕП ГЕРХ максимальне підвищення активності ферментів ГП та ГТ відповідно на 32,7% та 45,8% ($p<0,05$) у порівнянні з контролем було встановлено у групі хворих на ЕП ГЕРХ (4 група). Вірогідно нижчі від зазначених ($p<0,05$) показники активності цих ферментів були встановлені у хворих на ЕП ГЕРХ, які перевищували ПЗО відповідно на 25,9% ($p<0,05$), 37,5% ($p<0,05$) із відсутністю вірогідної різниці між групами 3 та 4 ($p>0,05$) та наявністю міжгрупової різниці із групами 1 та 2 ($p<0,05$).

У хворих 3-ї групи було зареєстровано максимальне підвищення активності каталази – на 50,4% у порівнянні з ПЗО ($p<0,05$), у хворих 4 групи – на 27,9% ($p<0,05$) із наявністю вірогідної міжгрупової різниці ($p<0,05$).

Статистичний розподіл обстежених хворих із поєднаним перебігом ГЕРХ та ХОЗЛ II стадії залежно від ступеня зниження $ОФВ_1$ від належних величин показав наявність регресивної лінійної взаємозалежності вмісту в крові МА, ІПЗ, ДК, КСТ, АКДНФГОХ та АКДНФГНХ, а також прогресивної лінійної залежності вмісту в Ер ГВ від $ОФВ_1$.

Таким чином, суттєвим фактором загострення ХОЗЛ, яке розглядається як тло для виникнення ГЕРХ, є неконтрольована агресія АФК.

На підтвердження цієї думки свідчить істотне зростання вмісту проміжних та кінцевих продуктів ПОЛ у хворих на ХОЗЛ у фазі загострення (вміст МА у плазмі крові – на 23,4%, ІПЗ, ДК – у межах 1,7-1,8 раза ($p<0,05$)), суттєва активація процесів окиснювальної модифікації білків (зростання вмісту в крові АКДНФГОХ у 1,7 раза, АКДНФГНХ – на 17,8% ($p<0,05$)), що вказує на істотну інтенсивність оксидативного стресу та метаболічної інтоксикації.

Підсилення інтенсивності оксидативного стресу на тлі дезінтеграції активності факторів протірадикального захисту (зниження вмісту в еритроцитах глутатіону відновленого, компенсаторне збільшення активності каталази, глутатіонзалежних ферментів) зростає прямо пропорційно ступеню тяжкості бронхообструктивного синдрому і зумовлює розвиток та прогресування ЕП ГЕРХ.

Дудка Т.В., Хухліна О.С., Дудка І.В., Андрусак О.В.
**КАТЕХОЛАМІНДЕПОНУВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ ЕРИТРОЦИТІВ У ХВОРИХ НА ХРОНІЧНЕ
ОБСТРУКТИВНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ ТА ХРОНІЧНИЙ НЕКАМЕНЕВИЙ ХОЛЕЦИСТИТ**

*Кафедра внутрішньої медицини,
клінічної фармакології та професійних хвороб
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

Катехоламіни (КА) відіграють важливу роль у стимуляції розвитку стресової реакції і процесу адаптації організму до різних патологічних змін. Численними дослідженнями доведено, що при хронічному обструктивному захворюванні легень (ХОЗЛ) спостерігаються зміни у функціонуванні симпатоадреналової системи (САС), зокрема, вони супроводжуються підвищенням рівнем КА в сироватці крові, насамперед норадреналіну, що зумовлено рефлексорним механізмом – впливом гіпоксії. Зміни мембран еритроцитів (Ер) внаслідок активації процесів вільнорадикального окиснення ліпідів (ВРОЛ), можуть зумовлювати розбалансованість симпато-адреналової регуляції в периферичному ланцюзі.

Метою нашого дослідження було вивчення інтенсивності депонування катехоламінів еритроцитами у хворих на ХОЗЛ та ХОЗЛ із хронічним некаменевим холециститом (ХНХ) залежно від ступеня тяжкості бронхообструктивного синдрому.

Дослідження проведено у 92 хворих: 30 хворих на ХОЗЛ (1-ша група), 30 хворих на ХОЗЛ із коморбідним хронічним некаменевим холециститом у фазі загострення (2-га група), 32 хворих на ХНХ у фазі загострення (3-тя група). Групу контролю склали 30 практично здорових осіб (ПЗО) відповідного віку. Нами проведено дослідження стану катехоламінів'язуючої функції еритроцитів (КЗФЕ) за методикою Г.І. Мардар та Д.П. Кладієнко, яка, певною мірою, може відображати стан адренорецепторного апарату непосмугованих м'язів бронхів. Проведені дослідження показали, що катехоламіни (КА) виявляються в Ер здорових осіб у вигляді різного розміру темних гранул від дрібної зернистості до великих скупчень. У нормі вони виявляються у 95% червонокровців. 5% Ер вільні від КА. Аналіз проведених досліджень виявив значні зрушення КДЕ в обстежених осіб. Так, КДЕ в осіб 1 та 2-ї груп була нижчою у 1,6 та 2,4 раза відповідно ($p<0,001$) від групи ПЗО, в обстежених 3-ї групи – зміни були незначні – зниження на 14,6% ($p<0,05$) порівняно з практично здоровими особами. У мазках крові хворих спостерігалась значна кількість гіпохромних, деформованих та гемолізованих Ер. Виявлена неоднорідність захоплення КА еритроцитами, збільшився відсоток клітин без КА або які містять їх дрібні включення. Відмічено зниження депонування спочатку більших, а потім дрібніших включень КА. Важливим є той факт, що у хворих 1 групи КДЕ була на 64,9% меншою, ніж у 2-й групі ($p<0,001$). У хворих на ХОЗЛ виявлені особливості інтенсивності депонування КА залежно від наявності супровідного ХНХ. Зокрема, у хворих з ізольованим перебігом ХОЗЛ зареєстровано вірогідне зменшення кількості КА у перерахунку на один Ер в 1,5 раза ($p<0,05$). У хворих на ХОЗЛ із ХНХ спостерігається зменшення кількості КА в перерахунку на 1 еритроцит у середньому у 3,0 раза від норми ($p<0,05$), що на 1,5 раза менше, ніж у пацієнтів 1-ї групи ($p<0,05$). Зазначені вище зміни прослідковуються у хворих 3-ї групи – має місце незначне зменшення кількості КА в одному пересічному еритроциті на 13,0% ($p<0,05$). Участь САС у патогенезі виникнення ХОЗЛ доведена, однак у пацієнтів з ХОЗЛ та ХНХ здатність депонування КА із приєднанням ХНХ істотно знизилась.

Результати дослідження вмісту КА у Ер у хворих на ХОЗЛ із супровідним ХНХ залежно від швидкісних показників ФЗД вказують на наявність шільної кореляційної залежності між інтенсивністю депонування КА у еритроцитах та ступенем респіраторних розладів обструктивного типу: із збільшенням ступеня обструкції інтенсивність депонування КА вірогідно зменшується ($p<0,05$). Так, у пацієнтів із ХОЗЛ II ст. (GOLD 2, B) спостерігалось вірогідне зниження вмісту КА в одному еритроциті в 1,4 раза ($p<0,05$), у пацієнтів із ХОЗЛ II ст. (GOLD 2, B) та ХНХ було встановлено значне зниження вмісту КА в 1-му еритроциті – у 2,6 раза у порівнянні з контрольними показниками ($p<0,05$). Таким чином, одним з важливих факторів ризику прогресування ХОЗЛ у пацієнтів з ХНХ є зниження катехоламіндепонувальної функції еритроцитів на 40% і більше, тобто нижче 60% від належних величин. Умовним діагностичним маркером для орієнтовного визначення ступеня респіраторних розладів при ХОЗЛ може бути вміст КА у 1 еритроциті.

Зниження катехоламіндепонувальної функції Ер, а також обструктивний тип респіраторних розладів, що відповідає II ступеню тяжкості ХОЗЛ (GOLD 2, B) також можна вважати несприятливими прогностичними критеріями щодо розвитку ХНХ. У цілому розлади катехоламінів'язуючої функції Ер у хворих на ХОЗЛ сприяють розбалансованості регулюючого впливу САС на функціонування непосмугованих м'язів жовчного міхура, сфінктера Одді, лежать в основі формування адренергічного дисбалансу при ХОЗЛ та впливають на розвиток ХНХ.

Залявська О.В., Гайдичук В.С.
**РАННЯ ДІАГНОСТИКА УРАЖЕННЯ ГЛОМЕРУЛЯРНОГО ВІДДІЛУ НИРОК У ХВОРИХ НА
РЕАКТИВНИЙ АРТРИТ ТА ХРОНІЧНИЙ ПІЄЛОНЕФРИТ**

*Кафедра внутрішньої медицини, клінічної фармакології та професійних хвороб
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

Загальноприйнятими критеріями ураження нирок вважається рівень креатиніну в сироватці крові та протеїнурія, але ці показники свідчать уже не про ранню стадію ураження нирок, а про виражені структурні